

Sant Andreu de Gitarriu (Sales de Llierca)

Situació

Vista exterior de l'església des del costat sud-est. J. M. MELCIÓ

L'església de Sant Andreu de Gitarriu o de Sant Andreu de Guitarriu es troba a la serra que separa les valls de les rieres de Llierca i de Borró, que en aquest indret forma els cingles de Gitarriu, al cantó de migjorn del puig de Bassegoda. L'edifici fou construït sobre un dels graons de la cinglera, al peu del coll de Faja, al costat de les masies de Can Saladell i Can Cofí, actualment deshabitades, i dominant una magnífica panoràmica, amb les muntanyes de Bestracà, Montmajor, Montpetit i Montou que fan de marc.

Mapa: 257M781. Situació: 31TDG689819.

Per arribar-hi cal agafar la carretera comarcal C-150, de Girona a Ripoll. Poc abans del quilòmetre 43, entre Sant Jaume de Llierca i Castellfollit de la Roca, cal agafar, a mà dreta, el trencall que porta a Montagut, localitat des de la qual surt la carretera que porta a Sadernes. Des d'aquí surt una pista amb pujada que porta al coll de Faja amb 9 km. Un camí que hom pot fer amb un turisme. (JVV)

Història

La donació de les dècimes de diverses parròquies, entre les quals hi ha la de "Sancti Andree de Guitarriu", feta per Alemanda de Sales, que les tenia en feu del bisbe de Girona, a la capella de Santa Maria Magdalena de Palau de Montagut en ésser consagrada, l'any 1228, aporta la primera notícia documental sobre l'església de Sant Andreu de Gitarriu.

Malgrat anomenar-la "ecclesia de Gecervio" i "ecclesia de Cekarvio" les Rationes decimarum de la diòcesi de Girona dels anys 1279 i 1280, respectivament, el topònim "Guitarriu" es recuperà el 1362 i quedà com a definitiu.

En època moderna, l'església de Sant Andreu de Gitarriu passà a ésser sufragània de la parròquia de Santa Cecília de Sadernes, com mostra la visita que realitzà el bisbe de Girona, Josep de Taverner i d'Ardena, a l'ardiaconat de Besalú, l'any 1722, en la qual autoritzà al rector de Sadernes i al seu vicari de celebrar dues misses els dies festius de manera que a les sufragànies de Gitarriu, Entreperes i Riu hi hagués missa tots els dies festius i no solament cada 15 dies com fins aleshores succeïa. Tanmateix, un segle més tard, l'any 1823, tornava a celebrar-se alternativament missa a Entreperes i Gitarriu. (JFC)

Església

Un detall del mur exterior de l'absis, amb la finestra que s'hi obre a la part central. J. M. MELCIÓ

L'església de Sant Andreu és un edifici d'una sola nau amb volta de canó, capçada a llevant amb un absis semicircular que s'obre a la nau a través d'un senzill plec en gradació.

A l'absis s'obren dues finestres, de doble esqueixada, una d'elles centrada i l'altra a la banda de migdia. La porta, adovellada, s'obre al mur de migdia, prop del frontis. Sobre el mur de ponent s'alça un petit campanar d'espada de dos ulls.

L'interior de la nau és enguixat; en algunes parts el guix deixa veure l'aparell de l'edifici, el qual, igual que a l'exterior, és format per petits carreus, sense escairar, disposats formant filades força regulars. Una part de la banda de llevant és coberta per una heura que en desfigura les cobertes.

L'estructura de l'aparell s'avé amb les tecnologies pròpies de l'arquitectura del segle XI, i al començament del segle XII, que perdura durant tot aquest segle, i encara el següent, en edificis rurals, com aquest, que s'allunya de les formes que caracteritzen l'arquitectura garrotxina de la plenitud del segle XII. En aquest cas, cal considerar l'església de Gitarriu com una obra, potser del segle XII, però encara arrelada a la tradició del segle XI, que a la Garrotxa té escassos exemples. (MLIC-JAA)

GITARRIU, Sant Andreu. Documentada el 1228. No hi havia obrers el 1365, i els ornaments es guardaven a Monteia (U-55, f. 47v). Hom l'administrava des de Llorona, 1439 (U-139, 13). No es produí cap visita pastoral entre aquesta data i 1490; en la visita de 1490 consta com a sufragània de Sadernes, que tenia un sol feligrès, i encara recentment establert; el rector de Sadernes hi celebrava una vegada a l'any.

MARQUÈS, Josep M., CREACIÓ I EXTINCIÓ DE PARRÒQUIES AL BISBAT DE GIRONA

Fotografies més actuals:

Esg de Sant Andreu de Gitarriu - Ricard Ballo 2018

Esg de Sant Andreu de Gitarriu - Ricard Ballo 2018